BÀI GIẢNG: KHÁI QUÁT VỀ NGHỊ LUẬN VÀ NGHỊ LUẬN XÃ HỘI

MÔN: NGỮ VĂN 12

GIÁO VIÊN: NGUYỄN THỊ QUỲNH ANH

MỤC TIÊU

- ✓ *Tái hiện lại kiến thức về văn nghị luận và nghị luận xã hội*
- ✓ *Vận dụng kiến thức, kỹ năng xử lý dạng bài.*

CÁC KHÁI NIỆM

1 Nghị luận

- Nghị luận là kiểu bài dùng lí lẽ và dẫn chứng để bàn bạc, đánh giá, thuyết phục người đọc/người nghe về một vấn đề.

Nghị luận = nêu ý kiến + lí giải + chứng minh + thuyết phục.

↓ ↓ ↓ ↓ ↓

Vấn đề → Ý kiến → Lí lẽ → Dẫn chứng → Kết luận

- Luận đề: Vấn đề trung tâm xuyên suốt bài viết.
- Luận điểm: Ý lớn triển khai từng khía cạnh của luận đề.
- Luận cứ: Lí lẽ + bằng chứng để chứng minh.
- Lập luận: Cách sắp xếp ý sao cho logic, thuyết phục

2 Nghị luận xã hội

- Nghị luận xã hội là kiểu bài văn dùng lí lẽ, dẫn chứng và lập luận để bàn bạc, đánh giá, thuyết phục người đọc về một vấn đề trong đời sống xã hội.
- Nghị luận xã hội = bàn về một vấn đề của cuộc sống và nêu quan điểm của mình một cách có lí lẽ.

a. Các dạng bài:

- Vấn đề đời sống.

+ Bàn về một hiện tượng đời sống cụ thể.

+ Bàn về một vấn đề của người trẻ/học sinh.

+ Bày tỏ quan điểm về một vấn đề xã hội.

+ Đề xuất giải pháp cho một vấn đề còn tồn tại.

+ Đánh giá hai mặt của một vấn đề đời sống.

- Tư tưởng đạo lí.

+ Bàn về một phẩm chất, lối sống đẹp.

+ Bàn về một biểu hiện lệch chuẩn cần phê phán.

+ Bày tỏ quan điểm về một nhận định đạo lí.

- Rút ra từ văn bản:

+ Bàn về một vấn đề xã hội được gợi ra từ văn bản.

+ Bày tỏ suy nghĩ về một thông điệp của văn bản.

+ Đồng tình/không đồng tình với một ý kiến từ văn bản.

b. Thao tác làm bài nghị luận xã hội

Mục tiêu: tránh lạc đề, thiếu ý và viết theo cảm tính.

1	**Gạch chân**	từ khóa đề bài
2	**Xác định**	dạng bài + thao tác
3	**Chốt luận đề**	vấn đề trung tâm
4	**Dựng 3 luận điểm**	mỗi ý một đoạn
5	**Chọn dẫn chứng**	ngắn, đúng, có phân tích

c. Rubric chấm nhanh bài viết

Tiêu chí	Biểu hiện đạt	Lỗi thường gặp
Đúng đề	Xác định đúng vấn đề, không lan man	Lạc đề, chỉ kể chuyện/nêu cảm xúc
Bố cục	Mở - thân - kết rõ; đoạn thân bài có luận điểm	Thiếu kết bài, đoạn quá dài hoặc thiếu ý
Lập luận	Lí lẽ logic, có dẫn chứng và phân tích	Dẫn chứng chung chung, thiếu phân tích
Diễn đạt	Câu rõ, liên kết mạch lạc, dùng từ chính xác	Lỗi chính tả, câu dài, lặp từ
Sáng tạo	Có nhận xét riêng, liên hệ phù hợp	Viết theo khuôn mẫu, sáo rỗng

d. Checklist 5 phút cuối trước khi nộp bài

✓ Đã trả lời đúng vấn đề trung tâm của đề chưa?

✓ Mỗi đoạn thân bài có một luận điểm rõ chưa

✓ Có dẫn chứng cụ thể và có câu phân tích sau dẫn chứng chưa?

✓ Có phần đánh giá/bài học/liên hệ phù hợp chưa?

✓ Đã sửa lỗi chính tả, dấu câu, câu quá dài chưa?